Scansoriopteryx

Scansoriopteryx (nimen merkitys: ”kiipeilysiipi”) on sukupuuttoon kuollut petokäsiin kuuluva dinosaurussuku. Sukuun luetaan yksi laji, *Scansoriopteryx heilmanni*, ja se eli keskijurakauden Bathonia-vaiheeen paikkeilla nykyisessä Kiinassa.[1]

Taiteilijan näkemys *Scansoriopteryxin* poikasesta kiipeämässä puussa

Scansoriopteryx tunnetaan kahdesta lähes täydellisestä luurangosta, joissa näkyy painaumia höyhenistä. Molemmat yksilöt olivat vain 13 sentin pituisia poikasia.[1][2][3] Vuonna 2002 kuvatun holotyypin löytöpaikasta ei ole varmaa tietoa, mutta se on saattanut tulla Liaoningista, Daouhugoun järvikerrostumista, joista on löydetty myös useita lentoliskoja ja sammakkoeläimiä.[4][5] Samana vuonna Daouhugoun kerrostumista, Sisä-Mongolian alueelta kuvattiin myös toinen dinosauruksen poikasen luuranko, joka sai nimekseen *Epidendrosaurus ninchengensis*.[1][5] Nykyään näiden kahden poikasen uskotaan edustavan yhtä ja samaa lajia, mutta lajin nimeämisestä on kiistelty. *Epidendrosauruksen* kuvaus julkaistiin Internetissä ennen kuin *Scansoriopteryxin* kuvaus ilmestyi painettuna, mutta *Epidendrosauruksen* kuvaus julkaistiin painettuna vasta myöhemmin. Lajinkuvauksia ja nimistösääntöjä valvovan asiantuntijatyöryhmä ICZN:n mukaan eläimestä tulee

Scansoriopteryx

Fossiili

Keskijurakausi
Bathonia-vaihe[1]

PreЄ Є O S D C P T J K PgN

Tieteellinen luokittelu

Domeeni:	Aitotumaiset Eucarya
Kunta:	Eläinkunta Animalia
Pääjakso:	Selkäjänteiset Chordata
Alajakso:	Selkärankaiset Vertebrata
Luokka:	Matelijat Reptilia
Ylälahko:	Dinosaurukset Dinosauria
Lahko:	Liskonlantioiset Saurischia
Alalahko:	Teropodit Theropoda
Kladi:	Coelurosauria
Kladi:	Petokädet Maniraptora
Kladi:	Pennaraptora
Kladi:	Paraves
Heimo:	†Scansoriopterygidae
Suku:	†***Scansoriopteryx*** Czerkas & Yuan, 2002
Laji:	*heilmanni*

Kaksiosainen nimi

† ***Scansoriopteryx heilmanni***
Czerkas & Yuan, 2002

Synonyymit

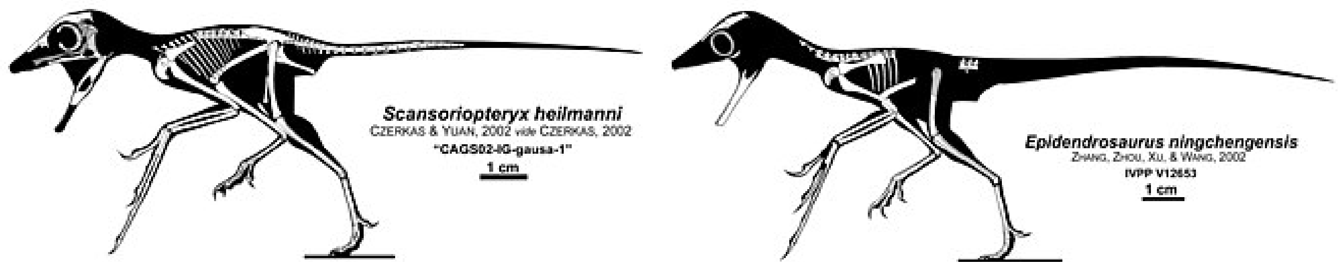
- *Epidendrosaurus ninchengensis* Zhang *et al.*, 2002

Katso myös

Scansoriopteryx Commonsissa

käyttää ensimmäisenä annettua nimeä, mutta se ei kuitenkaan hyväksy artikkeleiden verkkoversioita, joten lajista tulee käyttää nimeä *Scansoriopteryx heilmanni*.[1]

Scansoriopteryxillä oli pitkät eturaajat ja käyrät varvasluut, mikä viittaa sen eläneen puissa. Dinosauruksen huomattavin piirre oli sen pidentynyt kolmas sormi.[5][6] Vuonna 2015 kuvatulla lähisukuisella *Yillä* oli kehosta kolmanteen sormeen asti ulottuva nahkasiipi, jota tuki ranteesta kasvava luupiikki. *Scansoriopteryxiltä* tällaista ei tunneta, mikä saattaa johtua siitä, ettei luupiikki ollut vielä kasvanut tai luutunut poikasilla.[3][7][8] Gregory S. Paulin mukaan puolimetrinen *Yi* saattaakin olla *Scansoriopteryxin* täysikasvuinen muoto.[3] *Scansoriopteryx* käytti luultavasti ravinnokseen puissa eläviä hyönteisiä.[5][6]

Molempien poikasten löydetyt luut

Lähteet

- Dixon, Dougal: *The Complete Illustrated Encyclopedia of Dinosaurs & Prehistoric Creatures*. London: Hermes House, 2016. ISBN 978-1-84681-209-5. (englanniksi)

Viitteet

1. Mortimer, Mickey: Avialae (http://theropoddatabase.com/Avialae.htm) *The Theropod Database*. Viitattu 16.4.2019. (englanniksi)
2. Scansoriopteryx heilmanni (https://sites.google.com/site/palaeocritti/by-group/dinosauria/scansoriopterygidae/scansoriopteryx) *Palaeocritti*. Viitattu 16.4.2019. (englanniksi)
3. Paul, Gregory S.: *The Princeton Field Guide to Dinosaurs: Second Edition*, s. 138–139. Princeton, New Jersey: Princeton University Press, 2016. ISBN 978-0-691-16766-4. (englanniksi)
4. Wang, Xiaolin & Zhou, Zhonghe & He, Huaiyu & Jin, Fan & Wang, Yuanqing & Zhang, Jiangyong & Wang, Yuan & Xu, Xing & Zhang, Fucheng: Stratigraphy and age of the Daohugou Bed in Ningcheng, Inner Mongolia. *Chinese Science Bulletin*, lokakuu 2005, 50. vsk, nro 20, s. 2369–2376. Springer. doi:10.1360/982005-581 (https://dx.doi.org/10.1360%2F982005-581). ISSN 1861-9541 (http://www.worldcat.org/issn/1861-9541). Artikkelin verkkoversio (https://www.researchgate.net/publication/250967291_Stratigraphy_and_age_of_the_Daohugou_Bed_in_Ningcheng_Inner_Mongolia) Viitattu 16.4.2019. (englanniksi)
5. Dixon 2016, s. 214
6. Dixon 2016, s. 247
7. Feduccia, Alan: Fantasy vs Reality: A Critique of Smith et al.'s Bird Origins. *The Open Ornithology Journal*, 30.4.2016, 9. vsk, s. 14–38. Bentham Open. doi:10.2174/1874453201609010014 (https://dx.doi.org/10.2174%2F1874453201609010014). ISSN 1874-4532 (http://www.worldcat.org/issn/1874-4532). Artikkelin verkkoversio (https://pdfs.semanticscholar.org/f560/623616efd4240f19d4bf86858848e9659bda.pdf) (pdf) Viitattu 16.4.2019. (englanniksi)
8. Karala, Maija: Dinosaurukset patsastelevat nyt puistossa. *Tiede*, lokakuu 2016, 36. vsk, s. 14–21. Sanoma. ISSN 1457-9030 (http://www.worldcat.org/issn/1457-9030).

Taksonitunnisteet	Wikidata: Q1192657 · Fossilworks: 162571 (http://fossilworks.org/bridge.pl?a=taxonInfo&taxon_no=162571) · GBIF: 4818612 (https://www.gbif.org/species/4818612)